

13.00.02 – Таълим ва тарбия назарияси ва методикаси ихтисослиги бўйича таянч докторантурага кириш имтиҳони саволлари:

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг Олий таълим, олий таълимдан кейинги таълим ва педагогика соҳасидаги қарорлари, Фармонлари, Вазирлар Маҳкамасининг қарорларида белгиланган вазифалар таҳлил (сўнгги беш йилдаги қарорлар олинади. Ҳар бир қарор алоҳида савол тарикасида берилади)
2. Таълим ва шахс. Таълим ва жамият, таълим, фан ва маданият.
3. Таълим назарияси ва методлари. Метод ҳақида тушунча ва унинг таснифи.
4. Фанни ўқитишнинг эмпирик методлари: кузатиш, тажриба, ўлчаш. Мантикий методлари: таққослаш ва аналогия, умумлаштириш, абстракциялаш, конкретлаштириш, индукция ва дедукция, анализ ва синтез.
5. Телекоммуникацион ўқув воситалари.
6. Ўқитишнинг бадиий эстетик воситалари орқали талабаларда ижодий тафаккурни ривожлантириш методикаси
7. Магистрлик диссертациясининг структураси, методик таъминоти
8. Ўқувчилар билимини баҳолашнинг рейтинг тизими. Ўзини ўзи баҳолаш усуллари
9. Давлат таълим стандартлари, ишчи ва ўқув режаларининг структураси
10. Таълим ижтимоий маданият феномени сифатида.
11. Таълим олувчиларда ёзма ва оғзаки нутқ маданиятини такомиллаштириш усул ва воситалари
12. Дарс таҳлили: структураси, баҳолаш ва лойиҳалаштириш
13. Ижтимоий муҳит ва унинг инсон ижтимоийлашувчи таъсири.
14. Таълим умуминсоний ижтимоий тажрибани эгаллаш воситаси. Билиш назарияси таълим жараёнининг методологик асоси эканлиги.
15. Таълим жараёнининг моҳияти, ҳаракатлантирувчи кучлари, қарама-қаршиликлари ва мантикий тузилмаси.
16. Таълим қонуниятлари ва тамойиллари. Асосий дидактик назариялар: турли таълим системаларида шахсни ривожлантириш назариялари.
17. Таълим мақсадлари ва таксономиялари, ривожлантирувчи таълим назарияси; ўқув фаолияти назарияси ва унинг субъекти; мазмунли умумлаштириш назарияси; ақлий хатти-ҳаракатларни босқичма-босқич шакллантириш назарияси.
18. Тушунтириш-иллюстрациялаш, муаммоли, дастурлаштирилган ва компьютерли таълимни амалга ошириш назариялари.
19. Таълимнинг маърифий-тарбиявий ва ривожлантирувчи функциялари. Таълим жараёнининг тузилиши мақсадлари ва натижалари.
20. Таълимнинг икки томонлама ва шахсга йўналтирилган ҳаракатлари. Ўқитиш ва ўқиш жараёнини ягоналиги.

21. Таълимда “субъект-субъект” муносабатларини амалга ошириш муаммолари. Таълим ва ўқувчилар ўқув имкониятларининг ўзаро мутаносиблиги.

22. Ёш психологияси. Ўқувчиларга индивидуал ёндашиш психологияси.

23. Дарснинг психологик-педагогик таҳлили, ўқувчи шахси ва гуруҳ жамоаси.

24. Таълимни ва мустақил таълимни амалга ошириш муаммолари.

25. Ўқитувчи таълим жараёнининг субъекти эканлиги.

26. Таълим жараёнида ўзаро муомала ва диалогни амалга ошириш муаммолари. Касбий педагогик фаолиятининг моҳияти.

27. Педагогик маҳоратнинг компонентлари.

28. Ўқитувчи раҳбар ва тарбиячи сифатида.

29. Таълимнинг психологик қонуниятлари ва амалга ошириш механизмлари.

30. Таълим олиш жараёнининг психологик моҳияти ва тузилиши. Ўзлаштириш жараёнининг психологияси.

31. Ўқувчилар ўқув фаолиятининг мотивацияси.

32. Таълим мазмуни ва унинг илмий асослари.

33. Табиат, жамият, инсон, технология ва фаолият усуллари ҳақидаги билимлар системаси.

34. Умуммаданиятни ва тажрибани эгаллаш ва сақлашни таъминловчи интеллектуал ва амалий кўникма ва малакалар тизими.

35. Ижодий тажриба фаолияти.

36. Таълим инсонпарварлаштириш ва ижтимоийлаштириш.

37. Таълим мазмунининг миллийлик ва байналминаллик жиҳатлари.

38. Давлат таълим стандартлари. Таълим мазмунини куриш ва танлаш меъёрлари.

39. Таълим мазмуни меъёрловчи норматив ҳужжатлар.

40. Таълим технологиялари ва ўқитиш методлари.

41. Таълим технологиялари олдиндан қўйилган ташхисланувчи аниқ мақсадлар ва эталон асосида таълим жараёни олдиндан лойиҳалаштириш ва кутилаётган натижани кафолатловчи тартибланган, тизимлаштирилган хатти-ҳаракатлар, амаллар ва муаммолар мажмуаси сифатида.

42. Педагогик технологияларнинг асосий турлари.

43. Ривожлантирувчи, ўқувчи шахсига йўналтирилган модули, муаммоли, дидактик ўйинли, контекстли, ахборотли, табақалантирилган, мулътмедияли, ўз-ўзини ривожлантирувчи технологиялар.

44. Муаммоли таълим, унинг психологик ва фалсафий асослари.

45. Таълимнинг оғзаки методлари, ўқитишнинг индуктив ва дедуктив методлари.

46. Репродуктив ва муаммоли-изланувчан ўқитиш методлари.

47. Ўқитишда ўқувчини рағбатлантириш методлари.

48. Ўқитишни ва унинг натижаларини назорат қилиш методлари.

49. Ўқитиш натижасини баҳолаш психологияси.

50. Ташхисловчи, огоҳлантирувчи, жорий, оралик ва якуний назорат турлари. Оғзаки, ёзма ва компьютерли назорат турлари.

51. Ўқитувчи ва ўқувчи фаолиятини, ўқитиш натижаларини баҳолашда холислик ва “формализм”га йўл қўймаслик шарт-шароитлари, психологик-педагогик диагностиканинг асосий муаммолари.

52. Таълим жараёнини ташкил этиш моделлари.

53. Таълим муассасаларининг типлари.

54. Таълимда инновацион жараёнлар.

55. Муаллифлик мактаблари.

56. Ўқитишни диалогли, гуруҳли ва оммавий (фронтал) ташкил этиш шакллари.

57. Синф дарс системаси.

58. Ўқитишни ташкил этишнинг бошқа шакллари: практикумлар, семинарлар ва факультативлар.

59. Ўқувчиларнинг уй вазифаси бажаришларини ташкил этиш муаммолари.

60. Мустақил таълим (экстернат); кундузги ва сиртқи, масофавий ва бошқалар.

61. Таълим воситалари.

62. Моддий-маънавий маданият элементлари ва предметлари таълим воситаси сифатида.

63. Таълим мазмунини дидактик воситалар орқали моделлаштириш.

64. Таълим воситаларнинг кўпхиллиги ва уни системаллаштириш.

65. Дастурий педагогик воситалар.

66. Таълимда аудиовизуал ва компьютер воситалар.

67. Фанни ўқитиш жараёнида таълим воситаларидан фойдаланиш методикаси.

68. Автоматлашган иш ўрни.

69. Фанни ўқитиш методикасининг предмети.

70. Фанни ўқитиш методикасининг таркибий қисмлари.

71. Мактабда, академик лицей ва касб-хунар коллежларида, олий таълим ва олий таълимдан ташқари, дарсдан ва синфдан ташқари фан таълимининг мақсадлари.

72. Фан таълимида дидактик тамойилларни амалга ошириш.

73. Илмий дунёқарашни шакллантириш, эстетик ва маънавий тарбия.

74. Мантиқий ва образли тафаккурни ривожлантириш, фазовий тасаввурларни ривожлантириш.

75. Мактаб ва ўрта махсус таълим муассалари математика курсининг мазмуни.

76. Мактаб ва ўрта махсус таълим фан курсининг ривожлантиришнинг асосий йўналишлари.

77. Фанни ўқитишнинг методлари ва шакллари. Уларнинг таснифи. Умумдидактик ва хусусий предметли ўқитиш методларини ўзаро алоқадорлиги.

78. Таълим методлари классификацияси. Интерфаол методлар моҳияти.
79. Мактаб ва ўрта махсус таълим фан курсининг мантикий-дидактик таҳлили.
80. Таълимнинг турли: фронтал, жамоавий, гуруҳли, индивидуал шакллари ва ўзига хос хусусиятлари ва ўзаро алоқадорлиги.
81. Фанни ўқитишнинг ташкилий шакллари.
82. Дарс ва унинг хусусиятлари.
83. Асосий дарс типлари. Ўқитувчининг дарсга тайёрланиш тизими.
84. Ўқувчилар билими, кўникма ва малакаларини текшириш ва баҳолаш: назорат ишлари, мустақил ишлар, уй вазифалари, тест синовлари.
85. Фанни ўқитишда асосий воситалар: дарсликлар, дидактик ва методик қўлланмалари, жадваллар, моделлар, схемалар, компьютер ва бошқалар.
86. Фан хонаси. Фан бўйича синфдан ташқари ишлар ва уларнинг асосий функциялари. Фаннинг асосий кўринишлари ва таснифи.
87. Тўғарак, факультатив машғулоти ва олимпиадалар ташкил қилиш.
88. Педагогик тажрибаларни ўтказиш.
89. Фан ўқитиш методикаси бўйича илмий изланишлар ўтказишнинг ўрни, аҳамияти ва асосий вазифалари.
90. Педагогик тажрибани ўтказишнинг асосий босқичлари: тасдиқловчи, шакллантирувчи, таълимий, умумлаштирувчи босқичлари ва бошқалар.
91. Математик-статистик методлардан фойдаланиб олинган маълумотларни қайта ишлаш ва таҳлил қилиш.
92. Методиканинг асосий принциплари.
93. Методиканинг хусусий принциплари.
94. Фанни ўқитишнинг махсус принциплари. Дидактик принципларнинг фанни ўқитиш методикасига татбиқ этиш хусусиятлари.
95. Фанни ўқитишнинг психологик принципларининг моҳияти.
96. Тил тажрибасини ҳисобга олиш ва оғзаки нутқнинг илгариллаши принциплари.
97. Фанни ўқитиш методикасининг тадқиқот усуллари ва уларнинг назарий ҳамда методологик асослари.
98. Ўқитиш методлари ва уларни гуруҳлаштиришнинг назарий ва методологик асослари.
99. Фанни ўқитишда ахборот-коммуникация ва педагогик технологиялардан узвий фойдаланиш.
100. Фанни ўқитишда баркамол шахсни вояга етказиш муаммолари.
101. Фанни ўқитишда ўқувчи шахсига йўналтирилган ва ривожлантирувчи таълим технологияларидан фойдаланиш орқали юксак маънавиятли баркамол шахсни вояга етказиш йўллари.
102. Фанни ўқитишда ўқувчиларда мустақил, ижодий, таҳлилий ва танқидий фикр юритиш кўникмаларини таркиб топтириш.

103. Фанни ўқитишда ўқув мунозаралари ва Кейс технологиясидан фойдаланиш орқали уларда мантикий фикрлаш кўникмаларини ривожлантириш.

104. Узлуксиз таълимнинг турли босқичлари учун ўқув-методик адабиётлар мажмуасини яратишнинг педагогик асосларини ишлаб чиқиш.

105. Фанда узвийлик ва узлуксизлик масалалари.

106. Фан бўйича давлат таълим стандарти талаблари асосида таълим муассасалари учун ўқув-методик мажмуаларни такомиллаштиришнинг илмий-педагогик асослари.

107. Фан бўйича ўқитувчиларининг малакасини ошириш ҳамда амалий-методик билимларини узлуксиз такомиллаштириб бориш муаммолари.

108. Ривожланган хорижий мамлакатларда фан ва касб танлашга йўллаш ишларининг мазмуни, унинг ташкилий-педагогик, методик ва илмий асосларини таҳлил ва тадқиқ қилиш, бу борадаги илғор ғоялар, фикрлар, усул ҳамда услублар.

109. Фан бўйича лаборатория, амалий ва семинар машғулотларнинг мақсади, вазифалари, таълим-тарбия жараёнида туган ўрни.

110. Таълимни ахборотлаштириш соҳасида ўқитувчиларни тайёрлаш.

111. Ўқувчилар билиш фаолиятини ташкил этиш йўллари.

112. Таълим билим соҳалари ва даражалари бўйича ўқитиш ва тарбиялаш назарияси ва методикасининг шаклланиши ва ривожланиш тарихи.

113. Таълим ва тарбия назарияси, методикаси ва амалиётининг фан, маданият ва ишлаб чиқариш соҳалари билан ўзаро алоқаси масалалари;

114. Предметли таълим куришда турли методик ёндашувларнинг ривожланиш тенденциялари

115. Фанлараро даражада, шу жумладан, предметли таълим ва тарбия назариясини ривожлантириш муаммолари.

116. Предметли ўқитишнинг методик тизимларида билишнинг умумий илмий усулларидан фойдаланиш имкониятлари ва чекланишлари.

117. Таълим йўналишлари, фанлар, курслар мазмунини ўзлаштиришдаги билимларнинг ўзига хос хусусиятлари;

118. Таълим йўналишлари, фанлар, фанлар, курслар мазмунини ўзлаштиришдаги билимларнинг ўзига хос хусусиятлари;

119. Ахборот-коммуникация технологияларининг дидактик имкониятларини амалга ошириш шароитида таълим жараёнининг умумий қонуниятларини;

120. Турли таълим йўналишлари, фанлар, фанлар ва курсларда услубий тизимларнинг ривожланишини прогнозлаш. Билим соҳалари ва таълим даражалари бўйича ўқитиш ва тарбиялаш методикаси, назарияси ва методикасининг ривожланиш манбаи сифатида инновацион ва экспериментал педагогик фаолиятни таҳлил қилиш;

121. Предметли таълимнинг хорижий тажрибасини таҳлил қилиш ва ундан ички ўқув тажрибасида фойдаланиш йўллари ишлаб чиқиш.

122. Предметли таълимнинг мақсад ва қадриятлари.

123. Ўқув фанларини ривожлантириш ва ўқув имкониятлари, шу жумладан, ахборот технологияларидан фойдаланиш.

124. Ўқув жараёнининг субъектлари орасида ўқитишнинг ижобий мотивацияси, дунёқараши, дунёнинг илмий манзараси, дунёнинг илмий ва диний суратлари муносабатларини шакллантириш муаммолари.

125. Умумтаълим мактабларида турли таълим йўналишларида ишга раҳбарлик қилиш имкониятлари.

126. Турли соҳаларда ва таълимнинг турли даражаларида таълим таркибида ўқув предметларини аксиологик асослаш.

127. Предметли таълим сифатини таъминлаш ва баҳолаш технологиялари.

128. Турли фанлардан ва таълимнинг турли даражаларида таълим ва тарбия сифатини баҳолашни мониторинг қилиш муаммолари.

129. Таълимнинг турли даражаларида талабаларнинг ривожланишини таъминловчи ахборот-коммуникация технологиялари асосида амалга оширилаётган янги педагогик технологиялар ва услубий ўқув тизимларидан фойдаланишни яратишнинг назарий асослари.

130. Таълим ва тарбиядаги энг яхши амалиётларни назарий умумлаштириш.

131. Фан олимпиадалари, танловлар ва жамоатчилик ташаббусларини ташкил этиш методикаси.

132. Фан ўқитувчисининг касбий компетентлигини баҳолаш.

133. Фан ўқитувчиларининг олий ўқув юртидан кейинги таълимини ривожлантиришга турли ёндашувлар.

134. Таълим йўналишлари мазмуни ва ривожланиш жараёни бўйича методик тушунчаларни ишлаб чиқиш.

135. Умумий ва касб таълими таркибида ўқув предметлари ва фанларининг ўзаро боғлиқлиги, узвийлиги ва узвийлиги.

136. Фан ўқитувчиларини қўшимча таълим тизимида ишлашга тайёрлаш.

137. Ҳар хил турдаги ва даражадаги ўқув дастурларини ишлаб чиқиш назарияси, методикаси ва амалиёти.

138. Таълимни ахборотлаштириш назарияси, методикаси ва амалиёти.

139. Турли типдаги ва таълим даражасидаги таълим муассасалари учун фанлар бўйича ўқув дастурларини ишлаб чиқиш.

140. Турли даражадаги ва мазмундаги ўқув дастурларини амалга ошириш самарадорлигини таҳлил қилиш.

141. Асосий ва қўшимча таълим тизимида ўқув дастурларини яратиш технологияси.

142. Ўқув дастурларининг услубий эволюцияси.

143. Мавзу тайёрлаш, таълим ва ўз-ўзини тарбиялаш усуллари ва технологияларини шакллантириш, самарадорлигини таҳлил қилиш, таснифлаш, оптималлаштириш, ишлаб чиқиш, амалда тадбиқ этиш тарихи.

144. Миллий таълимни ахборотлаштириш ва модернизациялашнинг стратегик йўналишларига мувофиқ кадрлар тайёрлаш ва таълимнинг янги методик тизимларини ишлаб чиқиш муаммолари.

145. Билимнинг турли соҳалари ва таълимнинг турли даражаларида техник ўқитиш воситаларидан фойдаланиш назарияси ва усуллари.

146. Ўқув-услубий мажмуалар яратиш назарияси ва амалиёти муаммолари.

147. Мавзу бўйича ўқув адабиётларининг янги авлодига қўйиладиган методик талабларни ишлаб чиқиш.

148. Ўқитиш ва диагностика тизимлари ва методларини, шу жумладан, электрон таълим воситаларини яратиш ва улардан фойдаланиш назарияси, методикаси ва амалиёти.

149. Ахборот-коммуникация технологиялари асосида таълим жараёнини бошқариш учун ахборот муҳитини ривожлантириш назарияси ва амалиёти.

150. Ахборот-коммуникация технологиялари имкониятларини амалга оширувчи ўқитувчи таълим тизимларини илмий-методик қўллаб-қувватлашни ишлаб чиқиш ва қўллашнинг назарий-методологик асослари.

151. Ахборот жамияти ва глобал коммуникацияларнинг замонавий шароитида предметли ўқитиш ва таълимнинг мазмуни, методлари ва ташкилий шаклларини лойиҳалаш муаммолари.

152. Таълимнинг турли даражаларида предметли машғулотларда ахборот-коммуникация технологияларидан фойдаланишнинг ижобий ва салбий оқибатлари (тарбиявий жиҳатдан) таҳлили.

153. Ўқув тадқиқот тажрибалари натижаларини қайта ишлашни автоматлаштириш воситалари ва тизимларини ишлаб чиқиш.

154. Фанлардан дарсдан ташқари, дарсдан ташқари, мактабдан кейинги ўқув-педагогик ишлар назарияси ва методикаси.

155. Турли педагогик тизимларда предметли таълим назарияси ва методикасининг қиёсий грамматикаси.

156. Фан бўйича умумий ва қўшимча таълим ўртасидаги ўзаро муносабатларнинг ўзгарувчан шаклларини ишлаб чиқиш.

157. Ўқув курсларининг тузилиши ва мазмунини моделлаштириш муаммолари.

158. Лаборатория ва амалий, семинар машғулотларнинг мазмуни, тузилиши ва уларни ўтказиш методикаси.